

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 1 / 18

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя
31 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова Вченої ради
Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Юридична психологія»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри психології та соціального забезпечення
28 серпня 2023 р., протокол № 7

В. о. завідувача кафедри психології та соціального забезпечення
Марина ОКСЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної програми
Андрій ПАВЛІЧЕНКО

Розробники: доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціального забезпечення МАТЕЮК Олег

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 2 / 18

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна	
Змістових модулів – 2	053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		4	
		Семестр	
		8	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6	Освітній рівень: «Бакалавр»	Лекції	
		36 год.	
		Практичні, семінарські	
		36 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
48 год.			
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 60% аудиторних занять, 40% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 3 / 18

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» є підготовка студентів до поглибленого знання та розуміння психологічних складових перебігу відновлення, компенсації, реадaptaції чи адаптації до нових умов людини, що реабілітується, застосування цих знань на практиці.

Важливою складовою мети є оволодіння студентами знань, щодо психологічної реабілітації осіб з психосоматичними та психічними захворюваннями, осіб з девіантними формами поведінки, особливо залежних від наркотичних, хімічних, медикаментозних засобів та алкоголю, осіб в екстремальних ситуаціях та кризових станах.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення основних понять та категорій навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія»;
- формування розуміння місця та ролі реабілітаційної психології в системі наукового знання та в системі надання психологічної допомоги;
- формування знань про психотерапевтичний підхід при кризових станах особистості (при суїцидах та залежностях від психотропних речовин);
- формування цілісного уявлення про процес психологічної реабілітації, його етапи, напрями та форми.
- ознайомлення з технікою психотерапії при кризових ситуаціях;
- розвиток навичок надання психологічної реабілітаційної допомоги;

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» студенти повинні **знати**:

- мету вивчення та зміст дисципліни «Реабілітаційна психологія»;
- предмет реабілітаційної психології;
- базові чинники в психологічній реабілітації;
- напрями психологічної реабілітації;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 4 / 18

- стадії відновлення та їх комплексну характеристику;
- методи психологічної реабілітації;
- особливості складання реабілітаційних програм;
- особливості психологічної реабілітації осіб з різними видами травматизації;

вміти:

- формулювати завдання реабілітаційного процесу;
- визначати потребу у використанні методів психологічної реабілітації;
- адекватно оцінювати відповідність психотерапевтичного інструментарію у конкретних ситуаціях психологічного втручання;
- розробляти реабілітаційну програму;
- володіти методами психологічної реабілітації.

Методологія вивчення навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» будується на взаємозв'язку теоретичних концепцій та тих практичних навичок, яких набувають студенти за результатами лекційних, практичних занять та самостійної роботи.

Відповідно до Стандарту вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 «Психологія»), змісту освітньо-професійної програми, опанування навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» забезпечуватиме формування *інтегральної компетентності*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; та таких загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 5 / 18

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК13. Володіти навичками психологічного аналізу, прогнозу, надання практичних рекомендацій.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних програмних результатів навчання за спеціальністю 053 «Психологія»:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

РН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

РН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 6 / 18

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.

Тема 1. Реабілітаційна психологія, теоретичні основи.

Сутність поняття реабілітація. Предмет, мета та завдання курсу. Концептуальні основи розробки проблеми впливу стресу на особистість у психології та інших науках. Співвідношення понять «психологічна реабілітація» та «реабілітаційна психологія», їх специфіка. Функції, структура, види та допомоги.

Тема 2. Теорія Г. Сельє.

Тріада стресу. Історія виникнення та теорії Ганса Сельє. Основні положення тріади стресу. Визначення стадій стресу. Розмежування понять «стрес», «аутстрес», «дистрес», «травматичний стрес» у психології та їх відмінності впливу на особистість людини. Копінг-стратегії, як спосіб опанування стресу.

Тема 3. Хвороби залежності та реабілітаційні психологічні технології.

Сутність і причини хвороб залежності. Визначення понять: наркоманія, залежність, зловживання. Ознаки залежності. Види (класи) психотропних субстанцій. Умови виникнення залежності. Взаємовідносини : людина – наркотик – оточення. Поширеність залежностей. Наслідки зловживання і залежності від споживання психотропних речовин: психічні зміни, соціальні наслідки. Лікування залежностей. Лікувальні фази. Лікувальні установи. профілактичні (превентивні) заходи.

Тема 4. Передумови розвитку та особливості протікання ПТСР.

Стадії реагування на травматичний стрес. Дисоціація, як характерний захисний механізм у випадку травматизації. Визначення та узагальнення умов переживання гострого стресового розладу. Відмінності протікання гострої стресової реакції та посттравматичного стресового розладу. Принципи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземляр № 1	Арк 7 / 18

первинної психологічної допомоги. Основні положення та цілі екстремальної психологічної інтервенції у випадку гострої стресової реакції

Тема 5. Кризові стани і психологічна допомога при них.

Афективні розлади. Суїцидальність. Психотерапевтичний супровід суїцидентів. Структура мотивів суїцидального поведіння. Самогубство, убивство. Освіта, профілактика, раннє розпізнавання. Група ризику. Частота суїцидальних спроб. Суїцид і судовий розгляд. Психолог, психотерапевт, психіатр – консультант. Процес консультування. Пацієнт, хірург, медичний психолог, психіатр. Підхід доумираючого. Біль і лікування болю. Психотерапія при кризових станах. Перша допомога при психіатричних, невідкладних випадках. Депресивні синдроми. Депресивні захворювання. Діагностика. Депресивні реакції особистості. Соціотерапія і заходи для створення психотерапевтичного середовища

Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ПСИХО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ

Тема 6. Методологічний інструментарій для дослідження ПТСР психологомреабілітологом.

Визначення критеріїв діагностики посттравматичного стресового розладу (DSM-V та ін.). Структурні компоненти діагностики. Значення наявності симптомів. Методи психологічної реабілітації посттравматичного стресового розладу, особливості та умови проведення (дебрифінг, десенсебілізація та ін.)
Визначення обсягу та специфіки використання методологічного матеріалу; умови застосування, огляд та підбір відповідних технік та опитувальників. Проведення методик для створення власної батареї методик для дослідження посттравматичного розладу. Особливості інтерпретації отриманих результатів. Використання їх у подальшому реабілітаційному процесі.

Тема 7. Основні принципи психотерапії ПТСР.

Загальні принципи психотерапії ПТСР. Когнітивно-поведінкова психотерапія в психопрофілактиці та психотерапії ПТСР. Психоаналіз в

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 18

психопрофілактиці та психотерапії ПТСР. Місце та роль екзистенційного напрямку психотерапії в роботі із ПТСР.

Тема 8. Психотравмуючі події. Особливості реабілітації.

Відмінності та особливості надання психологічної реабілітації особам з ПТСР після психотравмуючих подій(бойові дії, катастрофи, терористичні акти, насильницькі дії, згвалтування, розлучення, втрата, хірургічне втручання, звільнення, ДТП та інші).

Тема 9. Загальні принципи психологічної реабілітації постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях.

Реабілітаційні заходи, проведені з людьми, що постраждали при стихійних лихах, аваріях, катастрофах, воєнних діях і т.д. Індивідуальна та групова психотерапія, гештальт-терапія, КПТ, логотерапія.

Тема 10. Реабілітаційна психологічна допомога при неврозах.

Основні види неврозів: істеричний, неврастенічний, невроз нав'язливих станів. Теоретичне обґрунтування виникнення та розвитку невротичних станів. Прояви істеричного, неврастенічного та обсесивно – копульсивного неврозів. Психотерапевтичні методи лікування спілкування істеричного неврозу з позицій психодинамічного напрямку: гіпноз, навіювання, психоаналіз. Неврастенічний та обсесивно – копульсивний неврози, їх лікування: гештальт терапія, короткострокова психотерапія, психодрама, нейролінгвістичне програмування, тілесно – орієнтована психотерапія.

Тема 11. Реабілітаційна психологічна допомога при психозах.

Мета і методи реабілітаційної роботи з людьми, що страждають психічними порушеннями. Соціальна реабілітація. Психологи в психіатричній клініці. Метаболічні, ендокринні і післяопераційні психічні розлади. Психотерапія. Психічні розлади при епілепсії. Особистість хворих епілепсією. Психози при вагітності й у післяпологовий період. Психологія вагітності і післяпологового періоду.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9 / 18

Тема 12. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях.

Аспекти розвитку психосоматичних розладів. Характеристика психологічних факторів, виникнення психосоматичних захворювань та їх психологічні прояви. Психологічні методи лікування розладів серцево – судинної та ендокринної системи, органів дихання та травлення. Психотерапевтичні методики : тілесно – орієнтована психотерапія, КПТ, гештальт-терапія, СПТ.

Тема 13. Реабілітаційна психологічна допомога при онкозахворюваннях.

Онкологічні захворювання, теорії їх виникнення і розвитку. Розповсюдженість, Локалізація ураження у чоловіків та жінок. Стадії пухлинного процесу, прогноз протікання, вихід. Види консервативного та оперативного лікування. Психологічний аспект реабілітації онкохворих: реабілітаційний потенціал та прогноз. Основні методи психотерапії, що застосовуються у онкохворих.

Тема 14. Особливості травматичного стресу та посттравматичного розладу у дітей.

Визначення особливостей переживання травматичного стресу дітьми. Відмінності у симптоматиці ПТСР у дітей та дорослих. Використання методичного матеріалу у психологічній реабілітації посттравматичних розладів у дітей. Особливості реабілітації, труднощі під час реабілітаційного процесу. Профілактичні заходи.

Тема 15. Психологічна допомога під час горювання.

Горе як природна реакція на втрату. Особливості процесу горювання. Психологічна допомога у випадку важкої втрати. Особливості дитячого горювання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 10 / 18</i>

Тема 16. Принципи ненасильницького спілкування та вирішення конфліктів у реабілітаційному процесі.

Становлення методу ненасильницького спілкування. Сфери практичного застосування методів ненасильницького спілкування. Особливості практичного застосування методів ненасильницького спілкування. Метод «Рівний-рівному» у взаємодії учасників груп підтримки та груп взаємодопомоги.

Тема 17. Реабілітаційна програма-запорука вдалої психологічної реабілітація.

Сутність реабілітаційної програми. Особливості написання: структура, багатофакторність. Використання програми у реабілітаційному процесі.

Тема 18. Психогігієна та психопрофілактика як шлях до психологічного благополуччя.

Визначення особливостей самореабілітації. Профілактика травматичного стресу. Підвищення рівня стресостійкості. Формування навичок інтроспекції, рефлексії для аналізу власного психологічного стану. Психогігієна.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 18

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістовні модулі і теми	Кількість годин			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДРУНТЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.				
Тема 1. Реабілітаційна психологія, теоретичні основи.	6	2	2	2
Тема 2. Теорія Г. Сельє.	6	2	2	2
Тема 3. Хвороби залежності та реабілітаційні психологічні технології.	6	2	2	2
Тема 4. Передумови розвитку та особливості протікання ПТСР.	6	2	2	2
Тема 5. Кризові стани і психологічна допомога при них.	6	2	2	2
Разом за змістовий модуль 1	30	10	10	10
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ПСИХО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ				
Тема 6. Методологічний інструментарій для дослідження ПТСР психологом/реабілітологом.	6	2	2	2
Тема 7. Основні принципи психотерапії ПТСР.	6	2	2	2
Тема 8. Психотравмуючі події. Особливості реабілітації.	8	2	2	4
Тема 9. Загальні принципи психологічної реабілітації постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях.	8	2	2	4
Тема 10. Реабілітаційна психологічна допомога при неврозах.	8	2	2	4
Тема 11. Реабілітаційна психологічна допомога при психозах.	8	2	2	4
Тема 12. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях.	8	2	2	4
Тема 13. Реабілітаційна психологічна допомога при онкозахворюваннях.	8	2	2	4
Тема 14. Особливості травматичного стресу та посттравматичного розладу у дітей.	6	2	2	2
Тема 15. Психологічна допомога під час горювання.	6	2	2	2
Тема 16. Принципи ненасильницького спілкування та вирішення конфліктів у реабілітаційному процесі.	6	2	2	2
Тема 17. Реабілітаційна програма-запорука вдалої психологічної реабілітація.	6	2	2	2
Тема 18. Психогігієна та психопрофілактика як шлях до психологічного благополуччя.	6	2	2	2
Разом за змістовий модуль 2	90	26	26	38
УСЬОГО	120	36	36	48

5. Темі практичних занять

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземляр № 1	Арк 12 / 18

№ теми	Назва теми заняття	Кількість годин
1	Тема 1. Реабілітаційна психологія, теоретичні основи.	2
2	Тема 2. Теорія Г. Сельє.	2
3	Тема 3. Хвороби залежності та реабілітаційні психологічні технології.	2
4	Тема 4. Передумови розвитку та особливості протікання ПТСР.	2
5	Тема 5. Кризові стани і психологічна допомога при них.	2
6	Тема 6. Методологічний інструментарій для дослідження ПТСР психологомреабітологом.	2
7	Тема 7. Основні принципи психотерапії ПТСР.	2
8	Тема 8. Психотравмуючі події. Особливості реабілітації.	2
9	Тема 9. Загальні принципи психологічної реабілітації постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях.	2
10	Тема 10. Реабілітаційна психологічна допомога при неврозах.	2
11	Тема 11. Реабілітаційна психологічна допомога при психозах.	2
12	Тема 12. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях.	2
13	Тема 13. Реабілітаційна психологічна допомога при онкозахворюваннях.	2
14	Тема 14. Особливості травматичного стресу та посттравматичного розладу у дітей.	2
15	Тема 15. Психологічна допомога під час горювання.	2
16	Тема 16. Принципи ненасильницького спілкування та вирішення конфліктів у реабілітаційному процесі.	2
17	Тема 17. Реабілітаційна програма-запорука вдалої психологічної реабілітація.	2
18	Тема 18. Психогігієна та психопрофілактика як шлях до психологічного благополуччя.	2
ВСЬОГО		36

6. Завдання для самостійної роботи

Основними завданнями самостійної роботи слухачів є підготовка і виконання поточних навчальних завдань, а також самостійне вивчення окремих питань навчальної дисципліни. Самостійна робота передбачає вирішення практичних завдань та підготовку навчально-наукового есе (згідно визначених вимог) за однією із запропонованих тем.

Орієнтовна тематика есе

1. Основні поняття психологічної реабілітації
2. Особливості впровадження психологічної реабілітації
3. Теоретичні основи психологічної реабілітації.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 13 / 18

4. Психологічні проблеми психологічної реабілітації.
5. Умови роботи психолога-реабілітолога в процесі реабілітації.
6. Системи психологічної підтримки особистості.
7. Основні завдання психологічної реабілітації, система реабілітаційних заходів.
8. Методи психологічної допомоги в реабілітаційній психології.
9. Кризова психологічна допомога: особливості та умови надання.
10. Поняття стресу та стресостійкості.
11. Тріада стресу Г.Сельє.
12. Стрес: історія вивчення і сучасні уявлення.
13. Травматичний стрес: сила впливу.
14. Етапи реагування на травматичний стрес.
15. Вплив індивідуальних і особистих особливостей людини на виникнення і розвиток стресу.
16. Вплив стресу на життя людини
17. Аутстрес-позитивний вплив стресу на людину.
18. Дистрес-негативний вплив стресу.
19. Психосоматичні наслідки впливу стресу.
20. Відстрочені реакції на травматичний стрес
21. Динаміка переживання травматичної ситуації.
22. Суїцидальна поведінка. Реакції горя.
23. Посттравматичний стресовий розлад, особливості протікання.
24. Історія розвитку поняття посттравматичний стресовий розлад.
25. Теоретичні моделі ПТСР. Діагностичні критерії ПТСР.
26. Основні принципи надання екстреної психологічної допомоги.
27. Дії психолога у місці надзвичайних подій.
28. Індивідуальна уразливість і психологічні наслідки травматичної події.
29. Принципи та прийоми реабілітації постраждалих від насильства в сім'ї.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземляр № 1	Арк 14 / 18

30. Психологічна реабілітація біженців та вимушено переміщених осіб.
31. Особливості дитячої реакції на травматичні події;
32. Особливості реабілітаційної допомоги дітям.
33. Психологічна реабілітація членів антигромадських організацій та сект.
34. Психологічна реабілітація дітей-інвалідів;
35. Психологічні наслідки розлучення: причини виникнення, наслідки та прийоми реабілітації.

7. Індивідуальні завдання

Метою виконання індивідуальних завдань є: закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих студентами на теоретичних і практичних заняттях.

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» включає:

- анотування вивченої додаткової літератури;
- опрацювання визначених проблемних питань та їх обговорення на практичних заняттях;
- апробація психодіагностичного інструментарію;
- складання програм психологічної реабілітації.

8. Методи навчання

Вербальні: проблемна лекція, пояснення, розповідь, бесіда.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Пояснювально-ілюстративний: пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами.

Презентація, міні-лекція.

Дискусійний метод.

Метод активного навчання: проведення дидактичних ігор (ділових, рольових, імітаційних), ігрового проектування.

Ситуаційний метод.

Традиційні та сучасні технології, а саме: особистісно-орієнтована, інформаційно-комп'ютерна, інтерактивні, ігрові, проблемно-орієнтовані та технології змішаного навчання. Дані технології реалізуються у формі лекцій (лекції-візуалізації, проблемні, лекції із застосуванням техніки зворотного зв'язку); семінарських занять (з використанням елементів тренінгу та коучингу);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземляр № 1	Арк 15 / 18

дискусій, бесіди, брейнстормінгу; рольових ігор; робота в колі, в малих групах (або парами), творчі завдання); самостійної роботи (підготовка до контрольних заходів). Використання навчального середовища Moodle та програми для організації відеоконференцій Google Meet.

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю виконання студентами самостійної роботи та модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань та семестрового контролю.

Модульний контроль здійснюється шляхом перевірки графіку відвідування студентами лекційних та практичних занять та опрацювання відповідного матеріалу (у випадку пропуску занять), перевірки домашніх завдань, усного та письмового опитування і завершується написанням есе за визначеною темою.

Семестровий контроль здійснюється шляхом складання заліку.

10. Розподіл балів

Поточний та семестровий контроль																		Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	100
4	4	4	4	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	

Підсумковий контроль

1. Оцінювання якості засвоєння дисципліни за всіма видами навчальних занять проводиться без участі студента на підставі усіх попередніх модульних контролів, що передбачені навчальним планом шляхом визначення середньозваженого балу (округленого до сотих) результатів модульних контролів.

2. Загальна кількість балів та результати семестрового контролю доводяться до відома студента. При проведенні підсумків семестрового контролю необхідно враховувати наступне:

- у разі, якщо студент погоджується з результатом контролю, відповідна кількість балів та оцінка (за національною шкалою та шкалою ECTS) виставляються у відомість;
- у разі, якщо студент отримав від 0 до 59 балів, то у відомість за національною шкалою виставляється оцінка «незадовільно» («F» та «FX» відповідно до шкали ECTS);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 18

- у разі, якщо студент, який отримав позитивну оцінку за результатами модульного контролю, має бажання підвищити результати семестрового контролю, то він складає екзамен зі всього курсу під час сесії (за розкладом), результати якого виставляються у відомість.

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Вебер Т. Травмафокус. Спеціалізований психотерапевтичний метод для роботи зі стресом, травмою та хронічним болем. Харків: Літера Нова, 2020. – 164 с.
2. Волінн М. Це почалося не з тебе. Як успадкована родинна травма формує нас і як розірвати це коло. – Х. : Віват, 2023. – 288 с.
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: «Vivat», 2019. 512 с.
4. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. – 175 с.
5. Колк ван дер Б. Тіло веде лік. Як лишити психотравму в минулому. – Х. : Віват, 2023. – 624 с.
6. Комарек С. Тіло, душа та їхнє спасіння або Нариси про здоров'я, нездоров'я і психосоматику. Львів. – Апріорі, 2021. – 232 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 18

7. Корб А. У пастці депресії. Як подолати тривожність і радіти життю. Київ, 2019. 216 с.
8. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с.
9. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики: навчально-методичний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. – 442 с.
10. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. – 220 с.
11. Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу: монографія / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос [та ін.] ; за ред. З. Г. Кісарчук. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. – 178 с.
12. Masten, A. S., Lucke, C. M., Nelson, K. M., & Stallworthy, I. C. (2021). Resilience in development and psychopathology: Multisystem perspectives. *Annual Review of Clinical Psychology*, 17, 521–549.
13. Sapolsky Robert M. (2018) Behave: The Biology of Humans at Our Best and Worst. Vintage: Random House, 672 p.
14. Feder, A., Fred-Torres, S., Southwick, S. M., & Charney, D. S. (2019). The biology of human resilience: Opportunities for enhancing resilience across the life span. *Biological Psychiatry*, 86(6), 443–453.

Допоміжна література

1. Актуальні проблеми психології. Консультативна психологія і психотерапія: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / За ред. Максименка С. Д. – Інституту психології імені Г. С.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК38- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 18

Костюка НАПН України; – К. : Логос, 2019. – Вип. 15. Консультативна психологія і психотерапія. – 302 с.

2. Вестбрук Д., Рауф Х. Подолати панічний розлад. Львів: «Свічадо», 2019. – 78 с.

3. Іванченко О.С. Особливі аспекти переживання провини та психокорекція провини-риси / Scientific Journal VIRTUS №54, May, 2021. – С. 32-38.

4. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : Навчальний посібник. – Суми : Університетська книга, 2020. – 304 с.

5. Максименко С. Д., Кузікова С. Б. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика: монографія. Суми: Видавництво СумДПУ, 2020. – 540 с.

6. Мур Т. Піклування про душу. Як сповнити глибиною і сенсом щоденне життя. Львів: Видавництво «Астролябія», 2020. 448 с.

7. Kyna Pak, Kelly E. Ferreira & Marjan Ghahramanlou-Holloway Suicide Postvention for the United States Military: Literature Review, Conceptual Model, and Recommendations Archives of Suicide Research, Vol. 23, 2019. Issue 2. P. 179–202.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>.
2. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>.
4. Каліна Н. Ф. Психотерапія: підручник. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/535-psihoterapiya-kalna-nf.html>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>.
6. Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова: <http://hklіb.npu.edu.ua/>.
7. Портал професійних психологів України «У психолога»: <http://upsihologa.com.ua/>.